

Kirja-arvio

Eliisa Vainikka

Suuntavivoja verkon tutkimukseen

Laaksonen, Salla-Maaria; Matikainen, Janne & Tikka, Minttu (toim.) (2013).
Otteita verkosta: verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät
Tampere: Vastapaino, 376 s.

► *Otteita verkosta* on kaivattu suomenkielinen opas internet-tutkimuksen menetelmiin. Suomenkieliselle metodikirjallisuudelle on jatkuvasti tilausta, ja vaikka verkon tutkimuksen metodeja ja tutkimusetiikkaa koskevaa kirjallisuutta on saatavilla runsaasti, on alalle tarpeen luoda ja kehittää myös suomenkielistä käsitteistöä.

Kirjan rakennetta määrittävät kulttuurintutkimuksen, vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen tutkimuksen sekä käyttäjien ja teknologioiden kohtaamisen näkökulmat. Näille alueille voitaneen myös ainakin väljästi sovittaa suurin osa Suomessa tehtävästä verkkoon suuntautuvasta tutkimuksesta.

Kokonaisuudessaan teos on monipuolinen esittely verkon tutkimuksen eri menetelmistä. Kirjan alkupuolella lähdetään liikkeelle perusteista, pohdinnalla siitä mitä verkon tutkimus tai internet-tutkimus ylipäänsä on. Tällainen määrittely on paikallaan, ja tutkimusalan piirissä käydäänkin jatkuvasti keskustelua siitä, miten määrittelemme verkon tutkimuksen. Verkon tutkimuksen asema eri tieteenalojen välisenä monitieteellisenä ja monimetodisena tutkimusalana tulee hyvin esiin kirjassa, erityisesti Frans Mäyrän pelitutkimusta käsittelevässä artikkelissa ”Monitieteisyys ja monimetodisuus pelien ja interaktiivisen verkkomedian tutkimuksessa”. Mäyrän artikkelin lähtökohtana on humanistinen käsitys digitaalisesta kulttuurista arkielämän osana. Artikkelissa esitellään erityisesti pelitutkimuksen näkökulmasta digitaalisen kulttuurin tutkimuksen suuntauksia ja menetelmävalintoja, ja se toimiikin hyvänä ensiesittelynä pelitutkimuksen maailmaan.

Teos lienee erityisen hyödyllinen opiskelijoille, sillä sen artikkelien avustuksella pääsee kohtalaisen helposti kustakin aiheesta tehdyn aikaisemman tutkimuksen jäljille. Esimerkiksi Riikka

Turtiaisen ja Sari Östmanin artikkeli tutkimusetiikasta ja kirjan verkkokyselyjä käsittelevä osa 2 lienevät hyödyllisiä graduntekijöille. Turtiainen ja Östman pohtivat esimerkkitapausten avulla internet-aineistojen käytön mahdollisia eettisiä vaaranpaikkoja. Verkkokyselyjä käsittelevässä osassa 2 selostetaan seikkaperäisesti entisestäään yleistyvien verkkolomakkeen kautta tehtävien kyselyjen toteuttamisen ongelmia ja mahdollisuuksia. Kirjan loppuun on myös sisällytetty sanasto, josta on helppo tarkistaa keskeisiä käsitteitä.

Jukka Huhtamäen ja Olli Parviaisen artikkeli ”Verkostoanalyysi sosiaalisen median tutkimuksessa” johdattaa lukijansa viime vuosina suosittaan kasvattaneen verkostoanalyysin (*social network analysis* tai *SNA*) pariin. Artikkelissa esitellään verkostoanalyysi menetelmän ja annetaan myös käytännön ohjeita sen soveltamiseen ja verkostoanalyysissä käytettävien ohjelmien käyttöön. Nähtäväksi jää, miten ohjeet kestävät aikaa ohjelmien muuttuessa ja päivittyessä jatkuvasti.

Otteita verkosta -kirjan vahvuuksia on sen perusteellisuus ja kattavuus. Kirjoittajat ovat oman alansa asiantuntijoita ja viittaavat kattavasti myös kansainväliseen tutkimukseen. Mukaan on saatu sekä tunnettuja nimiä että nuorempia tutkijoita, mikä tuo kiinnostavasti esiin myös suomalaisen nettitutkimuksen nykytilan, joka tämän kirjan perusteella näyttää valoisalta. Artikkelit ovat kautta linjan kriittisiä ja huomioivat kunkin menetelmän mahdolliset ongelmat.

Kerralla luettuna yli 350-sivuinen kirja on tiiviytensä vuoksi hieman raskas lukupaketti, siitä huolimatta että artikkelit ovat kieleltään ja sisällöltään moitteettomia. Sen sijaan artikkelit tai temaattiset alaluvut toimivat erinomaisesti itsenäisinä kokonaisuuksina.